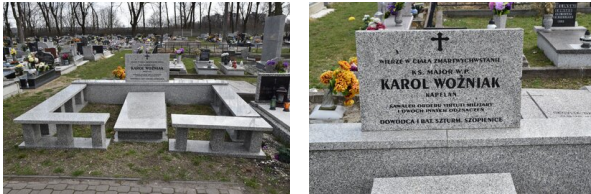

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/146911,quotTobie-Polskoquot-uroczystosc-oznaczenia-grobu-sp-mjra-Karola-Wozniaka-15-lip.html>
2022-10-07, 17:45

"Tobie Polsko" uroczystość oznaczenia grobu śp. mjr Karola Woźniaka - 15 lipca 2021

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach oraz Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Katowicach zapraszają na uroczystość oznaczenia grobu śp. mjr Karola Woźniaka znakiem pamięci „Tobie Polsko”.

Wydarzenie odbędzie się 15 lipca 2021 r. o godz. 10:00 na cmentarzu parafialnym w Katowicach Szopienicach przy ul. Brynicy.

W spotkaniu wezmą udział przedstawiciele Prezydenta Miasta Katowice, członkowie Komitetu OPWiM, Instytut Pamięci Narodowej będzie reprezentowany przez Jana Kwaśniewicza - naczelnika Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa - pomysłodawcę akcji oznaczania grobów.

Ks. mjr Karol Woźniak urodził się 19 stycznia 1893 w Roźdzeniu w rodzinie górnika Andrzeja i Franciszki z domu Habryka. Po ukończeniu szkoły ludowej, u progu dojrzałości, wyjechał do Belgii i - podobnie jak dwaj jego starsi bracia - wstąpił tam do seminarium duchownego. Święcenia kapłańskie przyjął w 1914 roku. Po wybuchu I wojny światowej zmienił pierwotny zamiar powrotu na Górny Śląsk i wyjechał do Stanów Zjednoczonych. W ten sposób uniknął służby w wojsku niemieckim. Zgłosił się jednak do armii amerykańskiej. Do rezerwy przeszedł w stopniu kapitana. Pod koniec 1918 roku wstąpił do tworzonej we Francji armii generała Józefa Hallera i brał udział w wyprawie kijowskiej. W 1920 roku odpowiedział pozytywnie na apel proszący księży polskich pracujących zagranicą o wsparcie w akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku.

Pod koniec 1920 roku albo na początku 1921 roku przybył na teren plebiscytowy. Prowadził aktywną działalność w powiecie kozielskim. W czasie III powstania śląskiego uformował baon w Katowickim Pułku Powstańczym im. Józefa Piłsudskiego. W randze majora dowodził tym oddziałem w walkach na terenie powiatu katowickiego. Szczególnie wstąpił się w walkach pod Kędzierzynom i zdobyciem Kłodnicy. Wydarzenia te przyczyniły się do wzrostu popularności ks. Woźniaka w środowisku powstańczym, natomiast spotkały się z napiętnowaniem przez komisarza apostolskiego na Górnym Śląsku. Ks. Karol Woźniak znalazł się też na „czarnej liście” najbardziej groźnych dla utrzymania niemieckiego stanu posiadania księży pozadieeczjalnych, podburzających parafian przeciwko duchowieństwu proniemieckiemu. Jego aktywny udział w walce zbrojnej nie wzbudzał też entuzjazmu polskich duchownych skupionych wokół Wydziału Duszpasterskiego Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Bytomiu.

Po zakończeniu walk pod Kędzierzynom ks. Woźniak reprezentował dowództwo powstańcze w kontaktach z Komisją Międzysojuszniczą. Był odznaczony Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności, Krzyżem Zasługi I klasy oraz Krzyżem Walecznych. Po przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski był krótko wikariuszem w parafii św. Jerzego w Rydułtowach, a później nauczycielem języków w Gimnazjum Komunalnym w Roźdzeniu, gdzie działał również w Polskim Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”. Zmarł 6 grudnia 1923 w Szopienicach i tam został pochowany w kwaterze powstańczej.

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Biogram za: https://silesia.edu.pl/index.php/Wo%C5%BAniak_Karol

Tobie Polsko

1919

1921

1920

GRÓB POWSTAŃCA ŚLĄSKIEGO

Instytut Pamięci Narodowej